

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE HOFSTEDE HARDENBROEK, 1376-1702

door
J.C. Kort †

*Dit repertorium is afkomstig uit de nalatenschap van de heer Kort.
Het kan zijn dat het repertorium nog niet af was.
Bij twijfel is het altijd raadzaam om het originele register te raadplegen.*

Inleiding

Van de hofstede Hardenbroek in Nederlangbroek, zelf leenroerig aan de hofstede Vianen,¹ hing een bescheiden aantal lenen af. Van de registratie bleef weinig bewaard: twee registers vanaf 1684 tot het eind van het feodale tijdperk. Daarvan is hier slechts het eerste gebruikt.²

Noten:

- 1) E.B.F.F. Wittert van Hoogland, Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtse ridderhofsteden en heerlijkheden, Den Haag 1909, pp. 138-155.
- 2) Het Utrechts Archief (HUA), Huis Hardenbroek, nr. 114-1; in het vervolg aangeduid als: 1.

BEUSICHEM

1. **4 morgen land in Beusichem, genaamd Geer, oost: de Zundeweide, zuid: de kerk van Beusichem, west: de Cortsteeg, noord: de Maatgraaf.**

22-4-1507: Gerard van Tiel bij overdracht door Gijsbert van Tiel, zijn vader, die lijftocht behoudt, Hardenbroek, 13.

16-3-1528: Dirk van Tiel Gijsbertsz. met ledige hand, Hardenbroek, 13.

7-1-1678: Cornelis Hubertsz. van der Lee, 1 fol. 1.

8-8-1687: Cornelis Hubertsz. van der Lee met ledige hand, 1 fol. 1.

2. **Een derde van 5½ morgen land in Beusichem op de Veluwe, strekkend van de ene tot de andere graaf, boven: Willem van Waal, anderzijds: de armen van Beusichem.**

11-5-1678: Dirk Hermansz., 1 fol. 24.

15-1-1670!: Dirk Hermansz. met ledige hand, 1 fol. 24.

15-1-1701: Willem Jansz. van Maasdijk bij overdracht door Dirk Hermansz. Vogelpoel te Beusichem na koop d.d. 10-2-1700, 1 fol. 24-25.

3. **Een derde van 5½ morgen land in Beusichem op de Veluwe, strekkend van de ene bangraaf tot de andere, noord: Willem van Waal, anderzijds: de armen van Beusichem.**

28-3-1684: Jorifaas Antonsz. Knobbout, 1 fol. 5.

21-9-1688: Jorifaas Antonsz. Knobbout met ledige hand, 1 fol. 4v-5.

7-2-1696: Antonie Knobbout bij dode van Jorifaas, zijn vader, bevestigd door Dirk Knobbout, zijn oom, 1 fol. 15-16.

4. **Een derde van 5½ morgen land in Beusichem op de Veluwe, strekkend van de ene bangraaf tot de andere, boven: Willem van Waal, anderzijds: de armen van Beusichem.**

16-7-1688: Rijk Cornelisz. van Rijnberk voor Jorifaas Rijken van Rijnberk, zijn zoon, onmondig, bij overdracht door Herman Laeckens, curator van de boedel van Adriaan Nikolaasz., bevestigd door Nikolaas Adriaansz., diens oudste zoon, na koop, 1 fol. 2v-4v.

5. **De helft van 14 hont land in Beusichem aan de Voorkoopse steeg, strekkend boven over de Voorkoopse steeg beneden tot de Middelkoopse graaf, boven: erven Tiel Macharius, beneden: eertijds: Folken Herbertsz. en nu de abt van Marienweerd.**

18-9-1631: Jacob Jacobsz., 1 fol. 23v.

13-5-1700 : Jan, zoon van Dirk Jacobsz., bij dode van Jacob Jacobsz., zijn grootvader, na verzuim, 1 fol. 23-24.

6. **7 hont land, genaamd Gansepoel, in de heerlijkheid Beusichem op de bansloot onder Zoelmond, strekkend van de Hoefgraaf tot Willem van Waal, boven: de armen van Beusichem, beneden: Jan de Moelre de oude, en nu: oost en zuid: de kerk van Beusichem, noord en west: Arnout Pauw te Beusichem.**

26-5-1652: Adriaan Verlee machtigt Hendrik Jerefaas Verlee om bij Hardenbroek 4½ hont akkers op Zoelmond voor Aaltje Adriaans Verlee, zijn dochter, te verheffen, ORA. Buren, 277 p. 19.

14-10-1699: Aaltje, dochter van Adriaan Jansz. Verlee en Emmetje Gillis Verkerk, eerst gehuwd met Cornelis Jansz. Vink en nu weduwe Dirk Sam, waarna overdracht aan Arnout Cornelis Vink, haar zoon, 1 fol. 21-23.

7. **De helft van 2 morgen land in Beusichem op de Beyert, boven: de gemene straat, zuid: erven Cornelis van Spithoven, west: St. Pieterssteeg, noord: Floris Stevensz.**

4-7-1675: Zuurmond Arnoutsz., 1 fol. 1v.

8-8-1687: Zuurmond Arnoutsz. met ledige hand, 1 fol. 1v.

27-4-1693: Gijsbert Arnoutsz. bij dode van Zuurmond Arnoutsz., zijn broer, waarna overdracht aan Thomas Bolwerk, predikant te Beusichem, 1 fol. 12v-13.

8. **De helft van 2 morgen land in Beusichem op de Beyert, boven: de gemene straat, zuid: erven Cornelis van Spithoven, west: St. Pieterssteeg, noord: erven Floris Stevensz. van Spithoven.**

3-10-1677: Hendrik Roeland Schas bij overdracht door Zuurmond Arnoutsz., 1 fol. 2v en 11.

31-10-1687: Laurens Schas voor Hendrik Roeland Schas, zijn zoon, onmondig, met ledige hand, 1 fol. 2v.

27-4-1693: Thomas Bolwerk, predikant te Beusichem, bij overdracht door Maria van Leeuwen, weduwe Laurens Schas, voor Hendrik Roeland Schas, haar zoon, onmondig, bevestigd door mr. Albert de Greve, haar schoonzoon, 1 fol. 11.

Van de lenen 7 en 8 is nr. 8A afgesplitst.

- 8A. **Huis, hofstede en boomgaard, groot bijeen ¼ morgen, uit 3 morgen in Beusichem op de Beyert, zijnde drie lenen, strekkend noord van de gemene weg zuid achter tot de verkoper, west: de Blasenburger steeg, oost: Rijk van Rijnsburg.**

25-5-1696: Jan Evertsz. Hopman bij overdracht door Thomas Bolwerk, predikant te Beusichem, na koop d.d. 27-4-1693, 1 fol. 16-18.

9. **1 morgen land in Beusichem op de Beyert, boven: Cornelis Jansz. de Vos, beneden: St. Pieterssteeg.**

4-7-1675: Zuurmond Arnoutsz., 1 fol. 1v (fol. 11v: 4-6-1675?).

8-8-1687: Zuurmond Arnoutsz. met ledige hand, 1 fol. 1v.

27-4-1693: Thomas Bolwerk, predikant te Beusichem, bij overdracht door Gijsbert Arnoutsz., 1 fol. 11v-12v.

10. **Een hofstede van 5 hont in Beusichem, (1...:genaamd Stichtenblij) tiendvrij, boven oost: Willem Haeck, noord en west: de gemene straat of heerweg.**

8-2-1594: Adriaan Gillisz. de Moelre te Culemborg, Hardenbroek, 20.

30-10-1620: Adriaan Gillisz. de Moelre, schout van Culemborg, met ledige hand, Hardenbroek, 20. get. Herman Hermansz. van Enschede

3-8-1685: Hendrik van Baden, 1 fol. 2.

7-10-1687: Hendrik van Baden, notaris en procureur te Culemborg, bij dode van Maria de Moelre, weduwe Pelgrim Albertsz. Blankert, burgemeester van de stad Culemborg, met ledige hand, 1 fol. 2.

14-1-1693: Machteld van Baden bij dode van Hendrik, haar broer, 1 fol. 10.

14-10-1699: Jan Sam bij overdracht door Gerard van Baden voor Machteld, diens zuster, na koop voor f 1200.-, waarna belast met f 60.-, te lossen 1:20, 1 fol. 19v-21.

13-7-1709: Machteld van Baden is gelost, 1 fol. 19v-20.

LANGBROEK

11. **23 morgen (1669: in Hardenbroek) in Nederlangbroek in de Vijfentwintig hoeven Goywaarts, strekkend van Broeker (1669: Langbroeker) wetering tot Goyerwetering, boven: een halve hoeve, afkomstig van Herman van Zuilen, (1491: erven Gijsbert Jacobsz.; 1538: Govert Bol), beneden: Willem van der Weide, burger van Utrecht, (1405: Allard Pot, burger van Utrecht; 1423: Johan Pot; 1538: Ernst van IJzendoorn); 12 morgen aldaar met toebehoren, strekkend van Broekerwetering tot Goyerwetering, boven: Ernst van Steenre met leen van Gijsbert van Sterkenburg, ridder, (1405: Evert de bastaard van Steenre met leen van Herman van Steenre; 1538: Ernst van IJzendoorn), beneden: de leenheer (1538: weduwe Godschalk van Winsen), welke beide percelen de leenheer houdt van Gijsbert van Sterkenburg, ridder.**

14-1-1376: Ernst van Hardenbroek, neef van Gijsbert van Hardenbroek, ridder, leenheer, bevestigd door Gijsbert van Sterkenburg, ridder, GA. Amersfoort, Armen de Poth, inv.nr. 1036.

2-4-1405: Ernst van Hardenbroek, neef van Gijsbert van Hardenbroek, knaap, Armen de Poth, inv.nr. 1037.

14-2-1420: Ernst van Hardenbroek, neef van de leenheer, Armen de Poth, inv.nr. 1038.

24-5-1422: Ernst van Hardenbroek, neef van Gijsbert van Hardenbroek, leenheer, Armen de Poth, inv.nr. 754.

4-3-1423: Machteld, dochter van Gijsbert van Vianen van Rijsenburg, bij overdracht door Margaretha, dochter van Ernst van Hardenbroek, nicht van de leenheer, bevestigd door Johan van Renesse van Rijnauden, ridder, Gijsbert van Vianen van Beverweerd en Jan van Groeneveld, Armen de Poth, inv.nr. 902.

23-3-1491: Jan Gijsbert Jacobsz. met de helft, Armen de Poth, inv.nr. 1039.

17-11-1515: Heer Jan Gijsbertsz., priester, bij overdracht door Clemens, weduwe Gijsbert Jacobsz., zijn moeder, met de helft, zoals hij de andere helft al had, Armen de Poth, inv.nr. 1040.

31-9-1525: Stijn van der Weide, natuurlijke dochter, bij overdracht door heer Jan Gijsbertsz., priester, met het geheel, eventueel te komen op Pieter van der Weide, haar broer, of op Jordaen Gijsbertsz., zijn broer, Armen de Poth, inv.nr. 1042.

6-7-1538: Stijntje van der Weide, natuurlijke dochter van heer Jan Gijsbertsz., priester, Armen de Poth, inv.nr. 907.

16-7-1538: Heer Jan Gijsbertsz., priester, bij overdracht door Stijntje van der Weide, zijn natuurlijke dochter, Armen de Poth, inv.nr. 906.

4-11-1538: Gijsbert Jordaansz. van der Maath bij dode van Jacob Jordaen Gijsbertsz. van der Maath, zijn broer, Armen de Poth, inv.nr. 1043.

15-5-1595: Ernst van der Maath te Amersfoort bij dode van Gijsbert Jordaansz. van der Maath, zijn vader, met het geheel, Armen de Poth, inv.nr. 908.

14-10-1598: Jordaen van der Maath te Amersfoort bij dode van Evert, zijn vader, Armen de Poth, inv.nr. 909.

1-12-1621: Willem Ridderslach voor Jordaen van der Maath met ledige hand, Armen de Poth, inv.nr. 1046.

...-1627: Willem Pietersz. Soes voor de regenten van de Poth bij overdracht door Jordaen van der Maath volgens diens testament, Armen de Poth, inv.nr. 910.

12-2-1638: Doctor Herman van Renselaar voor regenten van de Poth, Armen de Poth, inv.nr. 911.

17-2-1659: Mr. Jan van Billerbeek voor regenten van de Poth bij dode van Herman van Renselaar, Armen de Poth, inv.nr. 912.

1-7-1669: Samuel Thiens voor de armen De Poth te Amersfoort, 1 fol. 2.

4-10-1687: Samuel Thiens, oud-burgemeester van Amersfoort, broeder en mederegent van het godshuis der armen De Poth, voor de armen met ledige hand, 1 fol. 2.

28-2-1691: Tielman Beens, broeder en mederegent van de Armen de Pot, voor de armen bij dode van Samuel Thiens, die † 19-5-1690, 1 fol. 6-7.

SCHALKWIJK

12. De helft van de grove-, smalle- en krijtende tiende in Schalkwijk, genaamd Uten Eng, (1617: Kanenbroek, zijnde een hoeve, behorend aan het kapittel ten Dom te Utrecht, en Vierhoeven).

11-11-1616: Geertruida uten Eng, weduwe mr. Cornelis de Groot, professor in de rechten te Leiden, vermaakt Maria van Colenberg, gehuwd met Guido van Gistel, tweede dochter van haar zuster, GA. Leiden, Notarieel, 96 nr. 265. (de helft van twee tienden in Schalkwijk, genaamd Kanenbroek en Vier hoeven, roerend van Hardenbroek) en Lucia van Colenberg, gehuwd met Gerard van Bronkhorst, vierde dochter van haar zuster, de andere helft en 2 morgen in Boeikop, Vianen)

8-11-1617: Guido van Gistel, gehuwd met Hendrika van Colenberg, voor Lucia van Colenberg, gehuwd met Gerard van Bronkhorst, bij dode van Geertruida uten Eng, Gelders archief, Huis Neerijnen, inv.nr. 2055.

...-1646: Werner van Bronkhorst, doctor in beide rechten, raad van Amersfoort, gemachtigd de twee tienden te verheffen voor Bertout van Gent, heer van Wolferen, bij dode van Maria van Colenberg, Register De Haar, inv.nr. 96 fol. 50. Vgl.: 'Ons Voorgeslacht', (52) 1997, p. 482 nr. 40, (en: (32) 1977, pp. 349-350 nr. 52).

26-8-1658: Dirk van Bronkhorst, 1 fol. 5.

28-12-1689: Mr. Ernst van Oostrum, advokaat bij het Hof van Utrecht, voor Gerardina Agnes van der Lawick, bij dode van Dirk van Bronkhorst, heer van Waardenburg, Hiern en Neerijnen, haar man, waarna overdracht aan mr. Evert Houwert, advokaat bij het Hof van Utrecht, 1 fol. 5-6.

15-1-1734: Margaretha Houwert, Hardenbroek, 83.

10-9-1763: Jan Horn voor Maria van Geel, zijn vrouw, bij dode van Margaretha Houwert, weduwe Willem van Geel, haar moeder, Hard., 83.

13. Een tiende in Schalkwijk, genaamd Goyerveld.

19-5-1681: Cornelia Machteld de Vianen, 1 fol. 1v.

12-8-1687: Gerard Moeljard voor Cornelia Machteld de Vianen, zijn vrouw, met ledige hand, 1 fol. 1v.

30-10-1693: Gerarda Francisca Maria Moeljard van Zierikzee bij dode van Gerard Moeljard van Zierikzee, haar vader, na kaveling d.d. 28-11-1692, 1 fol. 13.

14. De halve hofstede ter Bischaer met een hofstede van 20 morgen, gemeen, in Schalkwijk.

20-10-1679: Baars Cornelis Baars, 1 fol. 2.

18-10-1687: Baars Cornelis Baars met ledige hand, 1 fol. 2.

ZEIST

15. Een hofstede en huizing met bepoting en beplanting daarop, groot circa 4 morgen, in het gerecht Stoetwegen, strekkend van de steeg van Balthasar Vosch tot Balthasar Vosch, west: de groene- of kerkweg, oost: Balthasar Vosch.

19-9-1676: Jurriaan Vosch, 1 fol. 8.

19-9-1682: Balthasar Antonie Vosch bij dode van Jurriaan, zijn vader, 1 fol. 1 en 8.

3-8-1687: Helena van Stavenisse, weduwe Jurriaan Vosch, heer van Zevenhoven, voor Balthasar Antonie Vosch, haar zoon, onmondig, met ledige hand, 1 fol. 1.

2-4-1692: Daniel Berck, raad in de vroedschap en oud-schepen van Utrecht, bij overdracht door Marius van Bronkhorst, kanunnik van St. Marie, voor Baltasar Antonie Vosch, enige zoon van Jurriaan Vosch, kapitein van een compagnie voetknechten in Staatse dienst, en Helena van Stavenisse, eerder weduwe Antonie van Bronkhorst, diens (half) broer, onmondig, na koop, bevestigd door Matthijs van Cuyk, kapitein in Staatse dienst, 1 fol. 8-10.

1-12-1695: Aletta Bontemantel, vrouwe van Schalkwijk, bij overdracht door Samuel van Berck?, raad in de vroedschap en oud-schepen van Utrecht, na koop, 1 fol. 13v-15.

19-8-1702: Machteld Bontemantel bij dode van Aletta, haar zuster, na verzuim, 1 fol. 25-26v.

16. 20 morgen in Zeist.

...-13...: Dirk van der Weide, die hield van Gijsbert van Hardenbroek, vermeld, Gaasbeek, p. 200 nr. 271.

17. **Een perceel, groot 12½ morgen, met huizing daarop, genaamd Wulverhorst, in het gerecht Stoetwegen, zuid: het convent Vrouwenklooster, noord: Arnout Pietersz. (1695: Bosch?).**

19-9-1682: Balthasar Antonie Vosch, 1 fol. 1.

3-8-1687: Helena van Stavenisse, weduwe Jurriaan Vosch, heer van Zevenhoven, voor Balthasar Antonie Vosch, haar zoon, onmondig, met ledige hand, 1 fol. 1.

2-4-1692: Daniel Berck, raad in de vroedschap en oud-schepen van Utrecht, bij overdracht door Marius van Bronkhorst, kanunnik van St. Marie, voor Baltasar Antonie Vosch, enige zoon van Jurriaan Vosch, kapitein van een compagnie voetknechten in Staatse dienst, en Helena van Stavenisse, eerder weduwe Antonie van Bronkhorst, diens (half) broer, onmondig, na koop, bevestigd door Matthijs van Cuyk, kapitein in Staatse dienst, 1 fol. 8-10.

1-12-1695: Aletta Bontemantel, vrouwe van Schalkwijk, bij overdracht door Samuel van Berck?, raad in de vroedschap en oud-schepen van Utrecht, na koop, 1 fol. 13v-15.

19-8-1702: Machteld Bontemantel bij dode van Aletta, haar zuster, na verzuim, 1 fol. 25-26v.

18. **3 morgen land in het kerspel Zeist in het gerecht Stoetwegen uit 20 morgen, strekkend van de steeg tot het convent Vrouwenklooster tot de groene weg.**

18-12-1667: Jacob Tonisz. Verhoef, 1 fol. 18v.

10-3-1699: Jan Vermeulen, burger van Utrecht, voor Jacob Verhoef, oud ca. 8 jaar, onmondig, bij dode van Jacob, diens vader, 1 fol. 18v-19v.

21-10-1702: Mr. Johan Beijer, raad in de vroedschap en oud-schepen van Utrecht, voor Willem graaf van Nassau, heer van Odijk, bij overdracht door Jan Vermeulen, burger van Utrecht, voor Jacob, zoon van Jacob Tonisz. Verhoef en Maria Verlaan, diens weduwe, Jans oomzegger, onmondig, na koop, 1 fol. 26v-27.

ZOELMOND

19. **De helft van 5 morgen in Zoelmond, genaamd Koepad, strekkend met het nederste eind tot de Hennisdijk, boven aan het overste einde: de juffrouwen van de Wittevrouwen te Utrecht en nu Walraven van Hemert, beneden: een vicarie in de Dom te Utrecht.**

15-8-1668: Jan Dirksz. van Maurik, 1 fol. 18.

9-5-1698: Pieter Hubertsz. van der Lee voor Geertje van Maurik, zijn vrouw, bij dode van Jan, haar vader, 1 fol. 18.

ONBEKEND

20. **Een kampje weiland, groot ½ morgen, in een ongenoemde plaats.**

14-6-1654: Govert Antonsz., 1 fol. 2v.

1-5-1688: Govert Antonsz. met ledige hand, 1 fol. 2v.

21. **Zijn leen, dat hem aankwam van ver Machteld, gehuwd met wijlen heer Arnout van Lunenburg, zijn zuster.**

3-4-1353: Wouter van Hardenbroek, knaap, die houdt van Gijsbert van Hardenbroek, ridder, zijn broer, stelt zijn broer schadeloos voor enige stoot, Buchel, 10 fol. 74.?

Getuigen bij leenakten van Hardenbroek, van wie geen belening bekend is:

1376: Frederik van Nijeveld, Hendrik van Bemmelen (Poth, 1036).

1669: Jacob Mom (Poth, 913)